

Lieta C-205/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 28. marts

Iesniedzējtiesa:

Tribunalul București (Bukarestes apgabaltiesa, Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 24. februāris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Engie România SA

Atbildētāja apelācijas instancē:

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība, kas iesniegta par *Judecătoria Sectorului 4 București* (Bukarestes Pirmās instances tiesa, 4. rajons) spriedumu, ar kuru kā nepamatota tika noraidīta *Engie România SA* celtā prasība (*plângerea contravențională*) pret *Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei* (Valsts enerģētikas regulatīvā iestāde; turpmāk tekstā – “ANRE”) protokolu par administratīva pārkāpuma konstatēšanu un sankcionēšanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu tiek lūgts interpretēt Direktīvas 2009/73/EK 3. panta 1. punktu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantu un 52. panta 1. un 3. punktu, kā arī samērīguma principu.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai iespējama valsts tiesiskajā regulējumā iekļauta dabasgāzes piegādātāju tāda pārredzamības pienākuma attiecībā pret mājsaimniecību patērētājiem neizpilde, kas šajā regulējumā tiek uzskatīta par administratīvu pārkāpumu (*contravenția*), dod iespēju kompetentajai valsts iestādei arī uzlikt dabasgāzes piegādātājam pienākumu attiecībā ar patērētājiem piemērot administratīvā ceļā noteiktu cenu, kurā nav ņemts vērā brīvas cenu veidošanās princips dabasgāzes tirgū, kas noteikts Direktīvas 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu 3. panta 1. punktā?

2) Vai to, ka dabasgāzes piegādātāju sankcionē gan patērētāju tiesību aizsardzības iestāde, gan enerģētikas regulatīvā iestāde ar diviem atšķirīgiem administratīvā pārkāpuma protokoliem, ar kuriem piegādātājam piemēro tādu pašus pasākumus (administratīvo aktu par pasākumu noteikšanu dublēšanās), var uzskatīt par pamatotu *ne bis in idem* principa Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 52. panta izpratnē ierobežojumu vai arī tas ir pretrunā šim principam?

Vai šī dažādu iestāžu tādu pašu pasākumu piemērošanas aktu, kuru pamatā ir identiski fakti, kumulācija, atbilst samērīguma principam?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta: 50. pants un 52. panta 1. un 3. punkts

Direktīva 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu: 3. panta 1. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor vicioase ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor (Likums Nr. 363/2007 par negodīgas komercprakses apkarošanu attiecībā starp piegādātājiem un patērētājiem un tiesību aktu saskaņošanu ar Eiropas tiesību aktiem patērētāju aizsardzības jomā)

Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale (Likums Nr. 123/2012 par elektroenerģiju un dabasgāzi):

- 143. panta 1. punkta k) apakšpunktā ir noteikts, ka dabasgāzes piegādātājam cita starpā ir pienākums sniegt galapatērētājiem pārredzamu informāciju par piemērotajām cenām/tarifiem un par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi piegādātāja piedāvātajiem pakalpojumiem un to izmantošanu; šī pienākuma neizpilde ir administratīvs pārkāpums (*contravenția*) (194. panta 24.¹ punkts),

par ko piemēro naudas sodu no 20 000 Rumānijas lejām (RON) līdz 400 000 RON [195. panta 2. punkta c) apakšpunkts];

- 194. panta 33. punktā ir noteikts, ka noteikumu par dabasgāzes patērētāju informēšanu neievērošana ir administratīvs pārkāpums (*contravenția*), par ko piemēro naudas sodu no 10 000 RON līdz 200 000 RON [195. panta 2. punkta b) apakšpunkts].

Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 29/2016 (noteikumi par dabasgāzes piegādi galapatērētājiem, kas apstiprināti ar ANRE Rīkojumu Nr. 29/2016):

- 22. panta 1. punktā ir paredzēts, ka konkurences tirgū dabasgāzes piegādi veic konkurences apstākļos, pamatojoties uz piegādes līgumu, kas noslēgts starp piegādātāju un galapatērētāju, par piegādes cenu un saskaņā ar tirdzniecības nosacījumiem, par kuriem tie ir vienojušies vai kuri ir noteikti ar standarta piedāvājumiem.

Ordinul ANRE nr. 106/2014 privind modalitățile de informare a clienților finali de către furnizorii de gaze natural cu privire la condițiile comercial de furnizare a gazelor natural (ANRE Rīkojums Nr. 106/2014, ar ko nosaka kārtību, kādā dabasgāzes piegādātāji informē galalietotājus par dabasgāzes piegādes komerciālajiem nosacījumiem):

- 4. panta 1., 2., 5. un 6. punktā ir paredzēts, ka galapatērētājam ir tiesības noslēgt piegādes līgumu gan savstarpēji vienojoties, gan pieņemot piegādātāja sagatavoto standarta piedāvājumu, un, ja klients pieņem standarta piedāvājumu, piegādātāja pienākums ir līgumā iekļaut vismaz visu tajā ietvertu informāciju, kura ir jāsagatavo un jāsniedz vienkāršā, skaidrā, salasāmā un pieejamā veidā, kas atvieglo tās izpratni.

Ordinul ANRE nr. 27/2020 pentru stabila unor măsuri privind furnizarea gazelor naturale la clienții casnici în perspective eliminării prețurilor reglementate (ANRE Rīkojums Nr. 27/2020, ar ko reglamentē pasākumu noteikšanu attiecībā uz dabasgāzes piegādi mājāsaimniecību patērētājiem, lai atceltu regulētos tarifus):

- 7. panta 1. punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja mājāsaimniecības patērētājs nav izmantojis izvēles tiesības līdz 2021. gada 30. jūnijam un nav noslēdzis līgumu par dabasgāzes piegādi konkurences apstākļos ar pašreizējo piegādātāju vai ar citu piegādātāju, pašreizējā piegādātāja piedāvājums tiek uzskatīts par pieņemtu un uz konkrēto piedāvājumu attiecināmais līgums tiek uzskatīts par apstiprinātu ar klusējot izteiktu piekrišanu saskaņā ar *Codul civil* (Civilkodekss) paredzētajiem nosacījumiem, ja vien patērētājs līdz minētajam datumam nav paziņojis piegādātājam par atteikumu no līguma vai par līgumu grozīt/papildināt līguma nosacījumus/klauzulas.

Regulamentul de constatare, notificare și sancționare a abaterilor de la reglementările emise în domeniul energiei, aprobat prin Ordinul ANRE

nr. 62/2013 (noteikumi par enerģētikas nozares regulējuma pārkāpumu konstatēšanu, paziņošanu un sankcijām, kas apstiprināti ar ANRE Rīkojumu Nr. 62/2013):

- 21. panta 1. un 2. punktā ir noteikts, ka kopā ar administratīvās sankcijas (*sancțiunea contravențională*) piemērošanu tiek noteikti pienākumu izpildes pasākumi un termiņi, lai atjaunotu likumību un/vai tiesību aktu pareizu piemērošanu un labotu pastāvošo nelikumīgo situāciju, un ka administratīvā pārkāpuma konstatēšanas un sankciju protokolā noteiktajos termiņos pārkāpējam ir jānovērš konstatētie pārkāpumi, izpildot noteiktos legalizācijas pasākumus.

Ordonanța Guvernului (OG) nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor (Valdības dekrēts Nr. 2/2001, ar ko reglamentē administratīvo pārkāpumu tiesisko regulējumu):

- 5. panta 7. punktā ir paredzēts, ka par vienu un to pašu administratīvo pārkāpumu (*contravenția*) var piemērot tikai vienu galveno administratīvo sankciju (*sancțiunea contravențională*) un vienu vai vairākas papildu sankcijas.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Ar 2021. gada 11. oktobra protokolu par administratīva pārkāpuma konstatēšanu un sankcijas piemērošanu (turpmāk tekstā – “2021. gada 11. oktobra protokols”), ANRE noteica, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja [*Tribunalul București* (Bukarestes apgabaltiesa) (turpmāk tekstā – “apelācijas sūdzības iesniedzēja”)] kā licencēta dabasgāzes piegādātāja ir izdarījusi vairākus to noteikumu pārkāpumus, kuri attiecas uz dabasgāzes piegādātāja pienākumiem pret galapatērētājiem.
- 2 Proti, pirmkārt, ANRE konstatēja pārkāpumus dabasgāzes piegādes standarta piedāvājumos, kuros: i) nebija norādīts to sagatavošanas datums, ii) nebija norādīts spēkā esamības termiņš un iii) nebija norādīta alternatīva rēķina nosūtīšanai elektroniski.
- 3 Otrkārt, ANRE konstatēja, ka dažos standarta piedāvājumos nebija skaidru norāžu par iespēju pie noteiktiem apstākļiem mainīt dabasgāzes piegādes cenu, neskatoties uz to, ka līguma noteikumos šāda iespēja bija ietverta un mājсаimniecību patērētāji bija pienācīgi informēti par pienākumu sniegt informāciju un ar to saistītajām iespējām, tātad cenu izmaiņas varēja notikt ārēju un neparedzamu notikumu rezultātā.
- 4 Faktiski klienti bija informēti par “ANRE regulēto cenu atcelšanu dabasgāzes piegādei mājсаimniecību patērētājiem” un bija informēti par dabasgāzes piegādes cenas pieaugumu, ko patērētāji bija pieņēmuši 2021. gada 1. jūlijā, no 155,24 RON/MWh bez PVN līdz 175 RON/MWh bez PVN, sākot ar 2021. gada 1. novembri; šajā papildu paziņojumā bija iekļauts arī līguma papildinājums par dabasgāzes piegādes cenas palielināšanu līdz pēdējai minētajai summai.

- 5 Pamatojoties uz 2011. gada 11. oktobra protokolā izklāstītajiem konstatējumiem, ANRE nolēma apelācijas sūdzības iesniedzējai piemērot naudas sodu par kopumā 800 000 RON un vienā konkrētā gadījumā – izteikt brīdinājumu.
- 6 Turklāt ANRE noteica apelācijas sūdzības iesniedzējai pienākumu veikt dažus legalizācijas pasākumus, kuri bija jāveic 15 dienu laikā no iepriekš minētā protokola paziņošanas dienas. Legalizācijas pasākumi paredzēja informēt šajā protokolā norādītos galapatērētājus, kā arī identificēt un informēt visus galapatērētājus, kuri bija pieņēmuši standarta piedāvājumus ar fiksētām cenām, kas bija spēkā šim nolūkam paredzētajā laikposmā, par apelācijas sūdzības iesniedzējai ar standarta piedāvājumiem saistošo fiksēto dabasgāzes cenu saglabāšanu un attiecīgajiem patērētājiem nosūtīto līguma papildinājumu, ar kuriem tika paceltas dabasgāzes piegādes cenas, atcelšanu.
- 7 Pirms 2021. gada 11. oktobra protokola pieņemšanas *Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor* (Valsts patērētāju tiesību aizsardzības iestāde, turpmāk tekstā – “ANPC”) veica kontroli pie apelācijas sūdzības iesniedzējas, kas noslēdzās ar 2021. gada 14. septembra protokolu par administratīvā pārkāpuma konstatēšanu un sankciju piemērošanu, ar kuru šī iestāde noteica, ka, savas saimnieciskās darbības veikšanā apelācijas sūdzības iesniedzēja bija izmantojusi maldinošu komercpraksi un agresīvu komercpraksi, tādējādi pārkāpjot Likuma Nr. 363/2007 noteikumus.
- 8 ANPC ieskatā attiecīgā komercprakse bija tāda, ka patērētājiem tika nosūtīti paziņojumi ar sākotnējiem piedāvājumiem par noteiktu cenu un nosacījumiem, kas bija spēkā 12 mēnešus un ko patērētāji pieņēma ar klusējot izteiktu piekrišanu, kuriem pēc trim mēnešiem sekoja jauni paziņojumi ar piedāvājumiem par atšķirīgu cenu. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēja maldināja patērētājus, jo cenu izmaiņas notika sākotnējo piedāvājumu spēkā esamības laikā.
- 9 Pamatojoties uz šādas negodīgas komercprakses konstatējumu, ANPC ar 2021. gada 14. septembra lēmumu noteica apelācijas sūdzības iesniedzējai pienākumu veikt pasākumus minētās komercprakses pārtraukšanai, darbības apturēšanu līdz šādas komercprakses pārtraukšanai un atturēšanos no dabasgāzes piegādes cenas mainīšanas mājāsaimniecību patērētājiem.
- 10 Ar prasību (*plângerea contravențională*), kas reģistrēta *Judecătoria Sectorului 4 București*, apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīdēja 2021. gada 11. oktobra protokolu.
- 11 Ar 2022. gada 14. marta spriedumu *Judecătoria Sectorului 4 București* prasību (*plângere contravențională*) noraidīja kā nepamatotu, apstiprinot 2021. gada 11. oktobra protokolu.
- 12 Par 2022. gada 14. marta spriedumu apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā, kurai būs jāpieņem galīgais lēmums par strīda izšķiršanu. Apelācijas tiesvedības ietvaros apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdza

vērsties Tiesā, lai tā sniegtu nolēmumu par prejudiciālajos jautājumos minētajiem aspektiem.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 13 2011. gada 11. oktobra protokola ietvaros *ANRE*, pirmkārt, uzskatīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav izpildījusi savu juridisko pienākumu atklātā, skaidrā un pārredzamā veidā darīt pieejamu saviem galapatērētājiem skaidru informāciju attiecībā uz tās noteiktajām cenām par dabasgāzes piegādi patēriņa vietās.
- 14 Otrkārt, *ANRE* uzskatīja, ka standarta piedāvājumos, kurus pieņēma patērētāji un uz kuru pamata tika noslēgti konkrētie līgumi, bija paredzēta fiksēta cena, kas bija spēkā 12 mēnešus, nenorādot, ka piegādātājs patur sev tiesības grozīt/atjaunināt attiecīgajā laikposmā piedāvāto cenu, tomēr noslēgtajos līgumos šāda iespēja bija paredzēta.
- 15 Līdz ar to *ANRE* uzskatīja, ka, tā kā katra cenas izmaiņa, ko izdara pēc ar standarta piedāvājumu saistīta līguma noslēgšanas, pārkāpj dabasgāzes piegādātāja pārredzamības pienākumu, kas tam noteikts saskaņā ar Likuma Nr. 123/2012 143. panta 1. punkta k) apakšpunktu, konstatētie fakti ir administratīvs pārkāpums (*contravenția*), kas paredzēts minētā likuma 194. panta 24.¹ punktā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 16 Iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka *ANPC*, no vienas puses, un *ANRE*, no otras puses, ir sodījušas apelācijas sūdzības iesniedzēju par tiem pašiem faktiem, kurus tās ir formulējušas atšķirīgi: attiecīgi, *ANPC* kā Likumā Nr. 363/2007 paredzētā juridiskā pienākuma pret patērētājiem pārkāpumu; *ANRE* kā Likuma Nr. 123/2012 143. panta 1. punkta k) apakšpunktā paredzētā pārredzamības pienākuma pārkāpumu.
- 17 Pēc tam iesniedzējtiesa konstatē, ka abas iestādes apelācijas sūdzības iesniedzējai noteica tādu pašu pienākumu veikt kompensējošus pasākumus, proti, atjaunot standarta piedāvājumos 2021. gada aprīlī noteikto cenu, kas ir ievērojami zemāka par dabasgāzes iepirkuma cenu brīvajā tirgū, ņemot vērā šīs cenas attīstību tirgū laikposmā no 2021. gada jūlija līdz septembrim un vēlāk.
- 18 Tādējādi ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu interpretēt Direktīvas 2009/73 3. panta 1. punktu, kas valsts tiesībās ir transponēts ar Likuma Nr. 123/2012 II sadaļu, pamatojoties uz kuru tika pieņemts 2021. gada 11. oktobra protokols.
- 19 Šajā ziņā iesniedzējtiesa apgalvo, ka ir nepieciešams vērsties Tiesā, lai precizētu jautājumu par dalībvalsts regulatīvās iestādes iespēju noteikt dabasgāzes piegādātājam piemērot no Direktīvas 2009/73 3. panta 1. punktā noteiktās tirgus

cenās atšķirīgu cenu kontekstā, kurā šī iestāde vairo piegādātāju pārrēķināšanas pienākuma attiecībā pret patērētājiem neizpildē, pamatojoties uz normatīvo aktu, ar kuru šī direktīva tika transponēta valsts tiesībās.

- 20 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu interpretēt Hartas 50. pantu un 52. panta 1. un 3. punktu, jo atbilde uz šo jautājumu ir nepieciešama, lai precizētu, vai *ne bis in idem* principa (kuru šajā gadījumā reglamentē arī valsts tiesības saskaņā ar OG Nr. 2/2001) piemērošanu var ierobežot gadījumā, kad pamatojoties uz atšķirīgiem juridiskajiem pamatiem (attiecīgi, *Legea* Nr. 123/2012 un *Legea* Nr. 363/2007), tiek divkārti sankcionēti tie paši fakti.

DARBA VERSIJA